

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Gradišče št. 2.

DELAVEC

GLASILO ZDRUŽENE DELAVSKE STROKOVNE ZVEZE JUGOSLAVIJE.

Izhaja 10. in 25. dne v mesecu.
Stane posamezna številka Din 2.—, mesečno Din 4.—, celoletno Din 48.— Za članne izvod po 1.— Din.
Oglaš po ceniku.
Dopisi morajo biti frankirani in podpisani ter opremljeni z štampiljko dotične organizacije.
Rokopisi se ne vračajo. Reklamacije so poštne proste.

Tretja skupščina Delavske zbornice.

Soglasna zaupnica upravnemu odboru. — Skoraj vsi sklepi soglasni. — Novo poslopje Delavske zbornice za Slovenijo. — Na novo delo!

Dne 19. in 20. marca se je v prisotnosti 53 delegatov v dvorani mestnega magistrata vršila tretja skupščina Delavske zbornice za Slovenijo. Mnogo delavcev je na galerijah sledilo poteku skupščine.

Predsednik s. Čobal je sporočil gotove izpremembe članov skupščine. Delo Delavske zbornice napreduje in se konsolidira. Nov volilni red za volitve v Delavsko zbornico bo njeno delo še pobiljšal.

Tajnik s. Uratnik pojasnjuje tiskano poročilo Del. zbornice. Poročilo izpopolnjuje zlasti z opisom gospodarske krize v Sloveniji. Iz dežele je vedno večji pritisk na industrijo. Podjetja hočejo to bedo delovnega prebivalstva izkoristiti za zniževanje mezd. Za naš delovni trg je treba rešiti alternativno: notranje kolonizacije delovnih sil v državi ali pa njihovo smoteno odvajanje v inozemstvo. To vprašanje bodo morale rešiti paralelne institucije DZ (Delavske zbornice), ki bodo nastale iz dosedanjih Borze dela. Zbornica je predložila vladi točen načrt za pobijanje brezposelnosti. (Glej posebni članek v današnji številki!) Pri brezposelnosti bo treba urediti tudi sledečo stvar: doslej so vplačevali v brezposelnostni fond samo člani OUZD; treba bo to stvar urediti tudi za člane bratovskih skladnic. Tu di za gradnjo novih stanovanj je predložila zbornica svoje konkretne predloge vladi. Sama bo šla z vzgledom naprej, s tem da bo postavila svojo palačo s sodelovanjem občine in Borze dela. Kar se tiče zakona o zaščiti delavcev, pojemo v tem pogledu staro pesem: to se ne izvaja, to, to in to. Zbornica je ukrenila in bo še napravila vse korake, da se ta zakon res izvaja. Za obratne zaupnike je predložila vladi točen pravilnik in poslovnik, po katerem bodo zaupniki res lahko izvrševali svojo dolžnost, ne da bi se morali bati odpusta. Za bratovske skladnice je DZ mnogo storila in izgleda, da je sedaj njihov obstoj zasiguran v smislu minimalnih delavskih zahtev. V Beogradu se pripravlja nov rudarski zakon in obrtni red; tu bo treba gledati, da bosta nova zakona res v korist delavstva. Pri obrtnem redu pride v poštev zlasti

vajeniška zaščita.

(Naš klub je stavil tozadevni samostojni predlog; glej poročilo spodaj!)

Blagajnik s. Čelešnik je podal podrobno blagajniško poročilo.

S. Ošlak je predložil v imenu finančne kontrole zaupnico upravnemu odboru in blagajniku.

Pevec (bernotovec) vpraša, katerim društvom je prosvetni odsek razdelil 80.000 Din podpore.

S. Čelešnik: 80.000 D se je razdelilo »Svobodni«, »Krekovi Mladini« in narodnemu klubu po pravilniku prosvetnega odseka.

Leskošek (bernotovec) se pritožuje, da oni niso dobili kulturne podpore.

Žužek pravi bernotovcem: Ustanovite kulturno društvo, ker nobena grupa ni tako potrebna izobrazbe, kakor ravno bernotovska. Ustanovite torej kulturo, pa boste po nebeškem ključu dobili podporo.

Na vprašanje s. Arha glede delitve brezposelnih podpor pojasnjuje ta ss. Čelešnik in Uratnik: Strokovne organizacije so prejemale in izplačevale brezposelne podpore po pravilniku, sprejetem na zadnji skupščini zbornice. Samo Bernot jih ni izplačal, temveč je odgovoril, da on lenuhov ne podpira in da je porabil denar v produktivne svrhe. (Ogorčenje v dvorani.)

Po kratkem dvoboju med klerikalci in bernotovci je bila debata k tej točki končana in izrekla se je soglasno zaupnica upravnemu odboru.

Pri točki proračun za novo leto 1927-28 se je po krajši debati sprejel v imenu upravnega odbora po s. Čelešniku predloženi

proračun

Delavske zbornice za Slovenijo za čas od 1. VIII. 1927 do 31. VII. 1928.

I.	
Upravljalni stroški.	
1. Prejemki nameščenecv	325.950.—
2. Davki, pokojninske premije, OUZD:	98.600.—
3. Razni upravni stroški: kurjava, razsvetljava, telefon, poština, tiskovine in knjigoveška dela, najemina, čiščenje in razno	111.500.—
4. Inventar	25.000.—
5. Delegacije funkcionarjev:	
a) skupščinske seje	60.000.—
b) upravni odbor, fin. kontr., preds., odseki	30.000.—
c) kongres delavskih zbornic	30.000.—
č) razna potovanja funkcion.	10.000.—
	130.000.—
6. Razno: odškodnine in nepredvideni izdatki	20.800.—
II.	
Sodelovanje pri poklicni izbiri	10.000.—
Skrb za izseljence	20.000.—
Mezdana posredovanja in del. strok. nam.	60.000.—
Brezposelni in potujoči delavci	300.000.—
Zaščita vajencev	10.000.—
Delavske pomožne blagajne	100.000.—
	500.000.—
III.	
Študijska knjižnica	25.000.—
Publikacije zbornice	40.000.—
Študijska potovanja	10.000.—
Razno	23.150.—
	98.150.—
IV.	
Dečja zavetišča	10.000.—
Prosvetni odsek	250.000.—
Delavske strokovne šole	80.000.—
Obrtno-nadaljevalne šole	10.000.—
	350.000.—
V.	
Suzor — (80st. pobir. doklad)	160.000.—
Za centralno tajništvo	180.000.—
	340.000.—

Pripomba: Za slučaj odobritve splošnega pravilnika za podpiranje brezposelnih delavcev in nameščenecv iz fondov za podpiranje brezposelnih, pooblašča skupščina upravni odbor DZ za Slovenijo v Ljubljani, da odloča o uporabi 5. postavke II. odstavka proračuna (delavske pomožne blagajne) v svrhu ustanovitve novih poverjeništev, podpiranja delavskih kuhinj, dečjih zavetišč, strokovnega tiska, zlasti pa odpuščenih in brezposelnih delavskih zaupnikov.

Proračun prosvetnega odseka Delavske zbornice za l. 1927-28.

a) Splošno:	
1 potujoči kino-aparat	12.000.—
nakup in izposoja filmov	6.500.—
skioptične slike in predavanja	30.000.—
društvene podpore	120.000.—
	168.000.—

b) Ljubljana in okolica:	
ljudska knjižnica	18.000.—
čitalnica	12.000.—
tečaji in predavanja	5.000.—
	35.000.—
c) Mariborsko okrožje:	
čitalnica	10.000.—
študijska knjižnica	10.000.—
tečaji	3.000.—
	23.000.—
d) Celjsko okrožje:	
1 skioptikon	1.700.—
tečaji	4.000.—
	5.700.—
e) Trboveljsko okrožje:	
1 skioptikon	1.700.—
tečaji	5.000.—
	6.700.—
f) Jeseniško okrožje:	
1 skioptikon	1.700.—
tečaji	2.000.—
	3.700.—
g) Kranj in Tržič:	
1 skioptikon	1.700.—
tečaji	2.000.—
	3.700.—
h) Okrožje Črna:	
1 skioptikon	1.700.—
tečaji	2.000.—
	3.700.—
	Skupaj 250.000.—

Službena pragmatika za uslužbenca Del. zbornice se je sprejela z malimi izpreminjevalnimi predlogi s. Pelikana iz Maribora.

Lastno poslopje Del. zbornice.

K tej točki se je sklenilo z ozirom na ministrsko odobrenje z dne 17. febr. 1927, da prispeva Delavska zbornica k zgradbi poslopja 1.500.000 Din, uprava fonda za podpiranje brezposelnih 2.500.000 Din in mestna občina ljubljanska pa prične graditi poslopje najkasneje s 1. majem t. l. Celotni stroški stavbe so proračunani na skupnih 4 milijone 500.000 Din.

V poslopiju bodo: prostori Del. zbornice, Borze dela, lokali vseh delavskih strokovnih in kulturnih organizacij, zborovale dvorane, knjižnica, čitalnica, prenočišča za potujoče delavce, 30 delavskih stanovanj, brezalkoholna restavracija i. t. d.

Posebna komisija bo ugotovila najprimernejši prostor za zgradbo poslopja.

Pri točki »Razno« je naš klub predložil razne samostojne predloge, ki so bili vsi sprejeti.

Predlog o ustanovitvi ženskega odseka.

Moderni industrijski sistem dela postavlja zlasti žensko pred naloge, katerim po svoji šibkejši strukturi morejo še manj kljubovati, kakor moški. Izkoriščanje ženskega pri tovarniškem in drugem delu je pa še zato tem večje, ker so med njimi začetki šele početki moderne samoobrambe potom združevanja v strokovnih organizacijah. Niso redki slučaj, da dobivajo ženske, zlasti v tekstilni industriji, za svoje 8 do 10urno delo po 5 do 10 Din dnevne plače. Istotako se dogaja, da zaposlujejo razna podjetja kljub jasni prepovedi zakonov o zaščiti delavcev — ženske pri nočnem delu ali pa pri delih, ki izrecno škodujejo ženskemu organizmu.

Na isti način zlorabljajo podjetniki mladinsko delavstvo in dogajajo se slučaj, da zaposlujejo ne le obrtni in agrarni obrati, temveč celo industrijska podjetja mladinske delavce pod 14 leti pri svojem delu, kljub temu da zakon o zaščiti delavcev to striktno prepoveduje.

Iz vseh teh razlogov predlaga klub ZDSZJ (Strokovne komisije), da se ustanovi na sedežu zbornice tročlanski ženski odsek, ki naj bo poverjen, da s sodelovanjem uprave zbornice zbere vse tozadevne podatke o ženskem in mladinskem delu ter sestavi potom upravnega odbora Delavske

zbornice primerne predloge na kompetentna mesta v varstvo ženskih in mladinskih delavcev.

Predlog

o državni arbitraži delovnih sporov.

Večina podjetij trajno ne upošteva kolektivnih pogodb, sklenjenih z uslužbenci v svojih podjetjih. V mnogih podjetjih pa sploh ni kolektivnih pogodb. To omogoča prekomerno izkoriščanje delavstva in ustvarja spore, ki škodujejo celotnemu gospodarstvu. Mnogo modernih držav je vzpričo tega uzakonilo, odnosno pripravljalo zakon o državni arbitraži (presoji) delovnih pogojev. Tudi pri nas je potreben zakon, ki naj vsebuje sledeče:

1. v vsakem podjetju, odnosno gospodarski panogi mora obstojati med zastopniki podjetja in delojemalcev sklenjena kolektivna oziroma tarfna pogodba, ki natančno določa delovne pogoje;
2. v slučaju potrebe izpremembe kolektivnih pogodb ali večjih odpustov ali izporov razsoda o njih utemeljenosti z materijalnimi sankcijami določeno sodišče, kateremu se mora dati popoln vpogled v poslovanje podjetij;
3. skupščina Delavske zbornice za Slovenijo naproša upravni odbor, da izdela tozadevni predlog in ukrene vse za njegovo uzakonjenje.

Predlog o zaščiti vajencev.

Klub Zdržene delavske strokovne zveze Jugoslavije (Strokovne komisije) obrača pažnjo III. plenarne skupščine DZ na kričeče nesorazmerje med številom v obrtnih panogah zaposlenih vajencev in pomočnikov ter mojstrov, ki priča, da je nerodajna za ureditev razmerja bolj težnja poedinca za izkoriščanje vajeniške delovne sile, kakor ozir na vzgojo potrebnega številca obrtnega naraščaja.

Ker je to v škodo splošnosti, in sicer tako mojstrov, kakor pomočnikov, predlaga klub ZDSZJ, da naroči III. plenarna skupščina upravnemu odboru zbornice, da stopi v zvezo s pristojnimi obrtnimi združenji in obrtnimi oblastmi in skuša doseči, da izdajo vse obrtne zadruge v smislu pooblastila čl. 114 obrtnega reda nove vajeniške ređe, v katerih naj se uredi:

1. V zvezi z že započeto iniciativo OUZD, da se morajo vajenci pred vstopom v učno dobo zdravniško preiskati in to s posebnim ozirom na telesno sposobnost za stroko, ki se ji žele posvetiti.
2. Da se omeji število vajencev v toliko, da sme imeti mojster z enim pomočnikom enega vajenca in potem na vsaka dva pomočnika še po enega vajenca. Mojstri, ki delajo brez pomočnikov, nimajo pravice do vajencev.

Za stroke, katerim jemlje tvorniška produkcija delo in pri katerih je nadprodukcija naraščaja posebno velika, naj se sprejemanje vajencev v še večji meri omeji.

33. Za vajenčevo delo naj se določi odškodnina, katero mora izplačati vsak mojster svojim vajencem. Naravno je, da vsak vajenec, ko stopi v učno razmerje pri svojem mojstru, vsak dan vež zna in da je tudi njegovo delo od perijode do perijode več vredno.

Zato naj bi se uredila odškodnina vajenca po sledečem ključu:

Kot enota se vzame zaslužek v prvem letu oproščanja pomočnika, ter ima od tega vajenec prejemati:

1. pol leta učne dobe 10 odstotkov;
2. pol leta učne dobe 20 odstotkov;
3. pol leta učne dobe 30 odstotkov;
4. pol leta učne dobe 50 odstotkov;
5. pol leta učne dobe 70 odstotkov;
6. pol leta učne dobe 90 odstotkov.

Vajenci, ki delajo za hrano, dobe odgovarjajoče odstotke tistega dela zaslužka, ki ga dobiva oproščen pomočnik poleg hrane.

Klub ZDSZJ se nadeja, da bo mogoče doseči v vseh teh točkah sporazum z obrtnimi združenji. V kolikor pa bi to ne bilo mogoče, naj zaprosi uprava DZ za posredovanje obrtne oblasti odnosno naj dela na to, da se uredi v novem obrtnem zakoniku vajeniško vprašanje po vidikih splošne, ne pa zasebne koristi.

V tem znamenju živahnega dela naših razrednih strokovnih organizacij se je dne 20. marca zaključila III. skupščina Delavske zbornice.

Kako se pripravljáš na Vsedelavski zlet?

Naše delo.

(K poročilu Delavske zbornice.)

Pred skupščino Del. zbornice je izšlo njeno poročilo, ki obsega čez 200 strani in na teh 200 straneh je toliko materijala, kakor ga od vojne sem ne vsebuje publikacija niti ene institucije. Od poročila o najpoglednejšem, vsakdanjem delu zbornice do najtežjih gospodarskih študij — vse to najdete v tej knjigi.

Ministrstvo za socialno politiko razpolaga v primeri z Del. zbornico z ogromnimi sredstvi. In vendar lahko trdimo, da ministrstvo socialne politike v šestih letih ni storilo toliko, kolikor je napravila naša zbornica v enem letu.

Se bolj bomo znali ceniti delo zbornice, ako se spomnimo, koliko polen ji je nametala pod noge vlada s podjetniki: takoj po prvi izvoljenosti skupščini Delavske zbornice je bivši minister za socialno politiko g. Simonović ustavil njeno delovanje, finančni minister je zadrževal proračun, notranji minister je pretel s komisarjem itd. Reakcija, ki je poteptala skoro vse delavske pridobitve iz prvih povojnih let, je grozila, da uduši poslednji ostanek zakona o zaščiti delavcev — Delavsko zbornico. In vendar se to reakcionarjem ni posrečilo.

Po teh začetnih težavah se predstavlja Delavska zbornica delavstvu s svojim poročilom, v katerem ni samohvalisanja, ni fraz, ampak samo živo, naporno delo. Tako Delavsko zbornico delavstvo ljubi in spoštuje, podjetniki dobivajo pred njo respekt in vlada jo uvaža.

Čigava je zasluga na vsem tem? To je zasluga vodstva naše **Združene Delavske Strokovne Zveze Jugoslavije**. Kajti v času, ko je vlada grozila z ustavitvijo zborničnega delovanja in ko so klerikalci igrali prikriti vlogo škodoželjneža, poraženega v volilnem boju, je bilo treba ne samo korajže in revolucionarne besede — temveč **predvsem pameti**. Če bi mi tedaj poslušali le srce, bi prišla zbornica pod komisarijat. Če bi poslušali »levičarske« in Bernotove nasvete, bi šla zbornica v razpust. S pametnim prevdarkom in s stvarnim delom smo pa napravili iz Delavske zbornice institucijo, ki je res razredna predstavica vsega delavstva. — Tudi krščanski socialci in narodni strokovničarji danes to — čeprav neradi — priznavajo.

Naše strokovne organizacije so v volilnem boju za Delav. zbornico dokazale, da se znajo boriti, da znajo napadati in osvajati postojanke. V izvoljeni Del. zbornici je pa dokazal naš klub, da znamo tudi

praktično in pozitivno delati in delavske interese uveljavljati. Organizacija, ki zna eno in drugo, zasluzi, da delavstvo vodi in da jo delavstvo spoštuje.

Poedinci vseh dobrin tega dela ne čutijo — celoten razred jih pa doživlja. Čitajte poročilo o rudarski krizi, o pravilniku bratovskih skladnic, o zakonskih predlogih, o mednarodnih posredovanjih in videli boste, koliko nesreč je Delavska zbornica za delavstvo omilila ali preprečila. Več od nje ne moremo zahtevati, ker **moč Delavske zbornice zavisi od moči delavskih razrednih organizacij**. Te so pa danes v takem položaju, da morajo čuvati že osvojenе postojanke, da ne vdre v nje sovražnik. Druge struje med delavstvom so se ta čas pečale z demagogijo in z blatenjem naših organizacij ter njenih predstavnikov v Del. zbornici — mi smo pa stvarno delali in šli skozi ogenj napadov samozvestno kot ljudje, ki vedo, kaj hočejo.

Se nekaj k poročilu! Razne statistike brez pojasnjujočih razprav bodo za delavce težko razumljive. V poročilu je bilo treba zbrati material, ki naj ga **organizacije obdelajo**. To naj store zveze in podružnice **na posebnih sestankih**! Naši člani se morajo naučiti številke čitati in iz njih sklepati. **Brez tega gospodarskega znanja strokovne organizacije v današnjem času ne morejo izhajati**. Če hočemo gospodarstvo zboljšati, se moramo na gospodarstvo razumeti.

Meščanske stranke so imele in imajo poslance in ministre z bogatim aparatom. In kaj so napravile za delavstvo? Mi pa smo pod reakcionarnim režimom z žrtvovanjem svojih lastnih sredstev in moči v enem letu napravili to, kar vam podaja to poročilo. To je bilanca prvega leta izvoljene Delav. zbornice. Se dve leti traja njen mandat. V drugih dveh tretjinah bomo dosegli še mnogo več, kakor v prvi tretjini, **ako bo delavstvo ostalo zvesto samemu sebi in svojim strokovnim organizacijam**.

Delavci, oklenite se svojih organizacij! Delavska zbornica pripada delavcem. Sedaj je treba izvesti drugo parolo:

Vse socialne institucije — delavcem! Okrožni urad za zavarovanje delavcev, borze dela i. dr. potrebujejo temeljite remedure. — Zboljšati jih more le oni, za kogar so namenjene, t. j. za delavstvo.

Živele strokovne organizacije! Socialne institucije delavcem!

Za brezposelne delavce.

Novi minister za socialno politiko je dejal, da bo po 8 letih obstoja Jugoslavije uredil vprašanje brezposelnosti. Izdal je načrt tozadevnega pravilnika, po katerem bi se od do sedaj zbranih 40 milijonov Din brezposelnega fonda porabila skoro vsa vsota za gradnjo stanovanj in ne za direktno denarno podporo brezposelnih.

Delavske zbornice so proti temu načrtu stavile polno izpreminjevalnih predlogov. Najvažnejši izpreminjevalni predlog se tiče ravno razdelitve brezposelnega fonda, ki se je nabral do konca leta 1926. Dočim hoče minister Gosar — kakor že rečeno — večino fonda uporabiti za gradnjo stanovanj, pa predlagajo Delavske zbornice, naj se ta fond razdeli sledeče:

- a) za upravne stroške in vzdrževanje borz dela 10%;
- b) za denarno podpiranje brezposelnih 70%;
- c) za produktivno pobijanje brezposelnosti 20%.

Vladin predlog predvideva samo 20% za denarno podpiranje brezposelnih, a 70% za gradnjo hiš. Končno so stavile Delavske zbornice sledečo splošno pripombo:

»Končno smatramo za potrebno, da poudarimo, da **vsa ta sredstva ne bodo zadostovala za uspešno rešitev pomoči brezposelnim delavcem in bi bilo zato treba čim prej izvesti zakon o zavarovanju delavcev za slučaj brezposelnosti**, kakor to predvideva § 2 tega zakona.«

Zedinjenje živilskih delavcev Jugoslavije.

(Poročilo o kongresu živilskih delavcev.)

Kongres Zveze živilskih delavcev Jugoslavije v Ljubljani se je vršil dne 13. marca 1927 s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev kongresa. 2. Poročila o doseganju delu: a) predsednika, b) tajnika, c) blagajnika, d) kontrole. 3. Poročilo delegatov. 4. Volitev novega odbora. 5. Zedinjenje živilskih delavcev Jugoslavije. 6. Bodoče naloge zveze:

- 7. Položaj socialne zakonodaje v naši državi (referent sodr. Uratnik).
- 8. Eventuelnosti.

Ob 9. uri dopoldne otvori zborovanje s. Blatnik, ki v imenu Zveze pozdravi navzočih delegate podružnic, delegata Ujedinjenega Radniškega Sindikalnega Saveza Jugoslavije s. Haramina, tajnika Zveze živilskih delavcev Jugoslavije v Za-

grebu s. Štimalija, s. Uratnika za Delavsko zbornico, s. Štuklja za Strokovno komisijo in ostale predstavnike strokovnih organizacij.

Po pozdravnih nagovorih se izvoli za predsednika kongresa ss. Blatnika in Rakuša, za zapisničarja pa ss. Sušteršiča in Jekla. Verifikacijska komisija pregleda in odobri pravilnost navzočih delegatov in gostov.

S. Haramina pozdravi kongres v imenu centrale ZDSZJ, v imenu Delavske zbornice s. Uratnik, v imenu Strokovne komisije s. Štukelj, ki med drugim povdarja, da je potrebno imeti v državi eno zvezo živilskih delavcev, vendar se je treba zediniti na kolikor mogoče federativni podlagi, ker bi vsaka prestroga centralizacija škodovala napredku in razvoju živilskega pokreta.

S. Štimali je med drugim omenil najvažnejše vprašanje pekovskih pomočnikov — to je ukinitve nočnega dela. Važno pa je zedinjenje. Konferenca in kongres v Zagrebu je enoglasno sklenil, da naj bo centrala v Zagrebu. V imenu centralne uprave Saveza Živežarskih Radničica Jugoslavije v Zagrebu najpristručneje pozdravlja kongres in mu želi obilo uspeha.

Sodr. Trškan pozdravi kongres v imenu železničarjev. Opominja na težkočvsega delavstva ter povdarja potrebo po zedinjenju, naglašaja pa, da je potrebno dobrega in treznega prevdarka, kako se bode mo zedinili.

Tajniško poročilo poda s. Tome, blagajniško pa s. Omersel. Oba poročila se vzameta z zadovoljstvom na znanje. Za kontrolo sta poročala ss. Arko in Sitar; izjavila sta, da sta pregledala celotno delovanje in našla vse v najlepšem redu, vsled tega predlagata absolutorij staremu odboru.

Gospodarstvo Zveze je bilo precej povoljno, kar je razvidno iz sledečih števil. Dohodki od prispevkov so se uporabili sledeče:

Za podpore:	Din	v %
a) brezposelne	9.988.—	10
b) potne	1.090.—	1
c) bolniške	2.287.—	3
d) pravovarstvene	1.420.—	1
e) pogrebne in izredne	1.195.—	1
	15.980.—	16
Za upravo podružnic	25.523.84	25
Za »Delavca«	20.491.—	20
Agitacijske vožnje	6.643.61	7
Za občne zборе	2.706.—	3
Plače uslužbencev	20.250.—	23
Najemnina, kurjava i. dr.	7.941.20	8
Kvota Strok. kom. in URSS-u	4.692	5

Redukcija mezd.

Krščansko-socialni zastopnik g. Rojina reducira delavce in plače.

Ljubljanski mizarji so v letu 1922 po zadnji svoji stavki na pogajanjih s podjetniki sklenili kolektivno pogodbo, s katero so uredili svoje mezde, ki pa tudi takratnim življenjskim razmeram niso še popolnoma odgovarjale. V letih 1924, 1925 in 1926, ko je nastopila v lesni industriji kriza in so se skrčili masni dobički naših gospodov podjetnikov, je bila njihova skrb znižanje delavskih plač. Ker pa se niso upali pred javnostjo dokazati resnično potrebo tega koraka, so na umeten način povečali to krizo in pri posameznih delavcih dosegli znižanje plač s tem, da so jih postavili nekaj na cesto in pri zopetnem sprejemu v delo to v polno svojo zadovoljnost dosegli. Najbolj vneti tvrdka za izvedbo tega načrta pa je **Rojina in Comp.** To je dokazala s tem, da je pred enim tednom napovedala svojim delavcem, da bo znižala plače za 10 odstotkov kljub temu, da je v minulem letu dosegel že skoraj 150stotno znižanje.

Najbolj tragično pa je to, da je gosp. Rojina član tiste stranke, katera najbolj vpije, da je zastopnica delovnega ljudstva in da ima najboljši socialni program.

Vprašamo te gospode okoli SLS in krščanske socialiste, ki so pri oblastnih volitvah povzdigovali g. Rojino kot svojega kandidata, da bo v polni meri zastopal interese delavstva, ako se v njihovih vrstah tako izvaja socialni program in zastopa delovno ljudstvo. Krščanski socialisti, ki so postavili lep socialni program za oblastne volitve v Sloveniji, so volili v oblastno skupščino veleindustrijalca gosp. Rojino, ki je takoj po volitvah v praksi

VSAKOVRSNA OBLAČILA

za gospode in dečke po najnižjih cenah edino le pri

JOS. ROJINA, LJUBLJANA.

Primanjkljaj se je kril iz brezposelne podpore Delav. zbornice v znesku 4950 Din in pa iz rezervnega fonda. V primeru s številom zaposlenih živilskih delavcev in z organiziranostjo delavcev drugih strok je stanje članstva pri živilski organizaciji zelo ugodno; število napreduje.

V novi odbor so bili izvoljeni sledeči sodrugi: Blatnik Alojzij, Ljubljana, predsednik; Rakuša Karl, Maribor, podpredsednik; Tome Iv., Ljubljana, tajnik; Rižmer Maks, Ljubljana, blagajnik; Pretnar Slavko, Sušteršič Anton, Ljubljana, odbornik; Omersel Ivan, Arko Josip, Ljubljana, Martin Strouhal, Celje, v kontrolo; Čeh Karl, Jekl Karl, Maribor, v širši odbor.

Glede zedinjenja živilskih delavcev je kongres zaključil sledeče: 1. Da se izvrši federativno ujedinjenje; 2. gospodarstvo s prispevki ostane tako, kakršno je bilo; 3. kongres voli v centralno upravo saveza v Zagrebu tri odbornike in sicer dva v izvrševalni odbor in enega v kontrolo; 4. na prihodnjem kongresu celokupnega saveza se njegova pravila v toliko spremene, da je federativno zedinjenje mogoče; 5. na centralno upravo v Zagreb se prispeva le kvota za URSSJ in internacionalo; izdane podpore se medsebojno odračunavajo; 6. internacionalo obvesti Zveza živilskih delavcev Jugoslavije v Ljubljani in skupna seja zagrebske centralne uprave o tej izpremembi.

V izvrševalni odbor savezne uprave v Zagreb so bili izvoljeni sledeči sodrugi: Tome Ivan, Ljubljana, Rakuša Karl, Maribor. V kontrolo pa s. Pretnar Slavko, Ljubljana.

O položaju socialne zakonodaje v naši državi je obširno poročal s. Filip Uratnik.

Kot glavna bodoča naloga se je dalo zveži, da izvede akcijo za odpravo nočnega dela in nedeljskega počitka.

K zadnji točki dnevnega reda so posegli še nekateri sodrugi v debato.

Ob 5. uri popoldne je zaključil predsednik dobro uspeli kongres z apelom: »Na delo, sodrugi!«

Domači pregled.

Kapitalisti cenijo pomen — delavskega tiska.

Gremij trgovcev v Ljubljani je razposlal na vse trgovce okrožnice, v kateri se pritožuje, da mnogo trgovcev ni naročenih na »Trgovski list«.

Potem pa pravi okrožnica dobesedno sledeče: »Vzemite si za vzgled delavske organizacije, v katerih je vsak član tudi naročnik lista in mora plačati naračnino s tedenskim prispevkom. List krepi njihovo organizacijo, zato so pa dosegli take uspehe, zlasti na socialno-političnem polju.«

Ali se delavci zavedajo tega? Le preradi zabavljajo čez organizacijo in se ji izogibljejo. Ta okrožnica delodajalcev naj da vsem tole trdno zavest: **Organizacije moramo podvojiti**, ako hočemo ohraniti dosedanje pridobitve in izvajati nove.

Eksistenčni minimum — 6000 Din.

Po sklepu kleroradikalne vlade bo odslej davka prost letni zaslužek izpod 6000 Din. Naše organizacije so zahtevale, da naj znaša davka prost eksistenčni minimum vsaj 30.000 Din. Kleroradikalci pa smatrajo, da delavec lahko izhaja z letnimi 6000 Din. Delavci, zapomnimo si ta prvi »socialni« sklep kršč. socialcev!

Češki sodruzi o našem delavskem gibanju.

Glasi češke socialistične kulturne organizacije »Dělnická Osvěta« pove v svoji zadnji številki o našem gibanju besede, ki zaslužijo, da si jih vzamemo k srcu in se po njih ravnamo. »D. O.« pravi namreč med drugim sledeče:

»Delavstvo v SHS ni tak činitelj, kakor bi stvarno moralo biti. Del krivde leži v pomanjkanju volje po organizaciji, a drugi del pa v preganjanjih, katerim je bilo delavsko gibanje izpostavljeno... Socialna zakonodaja je šepava, a pridobitev, katere si je bilo delavstvo priborilo danes ne more z lastno močjo ohraniti. Oslabljenje del. gibanja so povzročili spori, ki so nastali v pokretu. Delavstvo je po vojni navalilo v strokovne organizacije — toda ni se zavedalo tega, da se dosega uspehe le z dolgotrajnim bojem in s stalnim dviganjem smisla za organizacijsko disciplino... delavsko gibanje Jugoslavije bo imelo le tedaj trajne uspehe, ako si bo v svesti, da je moč v disciplini in ne v osebnih sporih.«

Mednarodni pregled.

Socialno zavarovanje v Nemčiji.

V času, ko imamo v Jugoslaviji na dnevnem redu vprašanje brezposelnega in starostnega zavarovanja ter zboljšanje uprave bolniškega zavarovanja, nas bo zanimalo, kako so se v Nemčiji razvijale poedine panoge delavskega zavarovanja.

1. Bolniško zavarovanje.

Proti boleznim so v Nemčiji zavarovani vsi delavci in oni nameščenci, katerih letna plača ne presega 1700 Mark (okrog 38.000 Din). Leta 1913. je bilo 14.400.000 zavarovancev, leta 1922. 20 milijonov, 1924. leta 19 milijonov; od teh je bilo pri krajevnih bolniških blagajnah 11.724.000, pri deželnih boln. blagajnah 2.025.000, pri obratnih boln. blagajnah 3.355.000, pri drugih 367.000 zavarovancev.

2. Invalidno zavarovanje.

V invalidnem zavarovanju ju 16—17 milijonov delavcev. V 1924/25. letu se je oskrbovalo 1.600.000 invalidov, 200.000 vdov in 1.300.000 sirot. Invalidna renta znaša najmanj 10 M, za industrijskega delavca navadno 30 Mark mesečno (420 Din). Leta 1925. so znašali dohodki od prispevkov za invalidno zavarovanje 525 milijonov Mark.

3. Zavarovanje nameščencev.

V nameščenskem zavarovanju sta zavarovana 2 milijona nameščencev proti poklicni nesposobnosti in za smrt. To zavarovanje obsega vse nameščence, katerih letna plača ne presega 6000 M (ca 84.000 Din). Čakalna doba za prejem pokojnine znaša v splošnem deset let. V l. 1923. bo treba računati z 90.000 prejemniki pokojnine in skupaj s 180.000 rentniki. Mesečna pokojnina znaša znesek 40 Mark, za vsakega otroka izpod 18 let doklad 7.50 M in dobi tej višini zavarovanja odgovarjajočo doklado. V 1925. l. so znašali dohodki iz prispevkov 180 milijonov Mark.

4. Nezgodno zavarovanje.

Nezgodno zavarovanje odškoduje posledice obratnih nezgod pri delavcih in nameščencih gotovih obratnih in vseh poljedelskih obratov. Obsega 780.000 obratnih obratov z 9. 400.000 zavarovanci in 4.500.000 poljedelskih obratov s 14 milijoni zavarovancev, razen tega še državna, deželna in ob-

činska podjetja z 900.000 zavarovanci. Stroške tega zavarovanja nosi podjetnik.

5. Rudarsko zavarovanje.

Za nevarni rudarjev poklic ni zadovoljivo splošno invalidno zavarovanje. Po zakonu o bratovskih skladnicah iz leta 1924. dobi rudar invalidno penzijo, ki znaša po 25 službenih letih najmanj 40% povprečne mezde. Po tem zakonu se smatra rudarja za poklic nesposobnega tudi tedaj, ako dovrši rudar tekem 50. leto starosti in 25 službenih let, katerih je opravljal najmanj 15 let pravo rudarsko delo in ki ne opravlja nobenega enakovrednega meznega dela več. L. 1925. je bilo v penzijski blagajni 700.000 članov (650.000 delavcev in 50.000 nameščencev). Bolniška blagajna pa ima ca 800.000 članov. V l. 1925. je prejelo invalidnino 95.000 članov, starostno penzijo 30.000, vdov je bilo 95.000 in 100.000 sirot, ki prejemajo sirotinsko penzijo.

V letu 1925. je bilo finančno stanje bratovskih skladnic — v milijonih mark — sledeče:

	dohodki	izdatki	prebitok z rezerv.
penzijska blagajna delavcev	131,4	84,3	47,1
penz. blag. namešč.	16,6	6,5	10,1
boln. blagajna	87	71,5	15,5
invalid. blagajna	29,4	17,9	11,5
blagajna namešč.	3,9	0,6	3,3
Skupaj	268,3	189,8	87,5

Proti temu zakonu vodijo sedaj boj podjetniki, ki pravijo, da preveč plačujejo za starostno zavarovanje in da se mora starostna doba premakniti na 55. leto starosti. Pripravlja se nov zakon.

7. Brezposelno zavarovanje.

To zavarovanje obsega z malimi razlikami iste zavarovance kakor bolniško. V čas od 1. jul. 1924. do 30. junija 1925 so znašali dohodki 246 milijonov, izdatki pa 249.800.000 M. To zavarovanje je bilo pasivno, ker je število brezposelnih nepričakovano narastlo (danes jih je okrog 2 milijona).

Naše organizacije.

Lesni delavci.

IV. redna glavna skupščina Osrednjega društva lesnih delavcev za Slovenijo.

Dne 20. febr. 1927. so se zbrali vsi delegati Osrednjega društva lesnih delavcev v Mariboru, da zaslišijo poročila o dosedanjem delovanju društva ter napravijo sklepe, kakršne narekujejo zvezi žive razmere.

S. predsednik Tokan je ob 8. uri zjutraj otvoril zborovanje z dnevnim redom: 1. Verifikacija mandatov; 2. Poročila: a) predsednika, b) tajnika, c) blagajnika, d) kontrole; e) razsodišča; 3. Mezdna politika; 4. Volitev: a) načelstva, b) nadzorstva, c) razsodišča. Eventuelne spremembe pravil in pravilnika; 6. Organizacija in njena taktika; 7. Predlogi in nasveti; 8. Raznoterosti.

Predlagani poslovni red sodr. Tokana se je enoglasno sprejel.

V verifikacijski odbor so bili izvoljeni sodruzi: Skuk, Maribor, Virant in Erjavec, Ljubljana, Purgar, Tržič, Valand, Zbelovo. Ti so takoj prevzeli svoje funkcije.

K drugi točki dnevnega reda poročila je sodr. Tokan v pozdravnem govoru podal kratko predsedniško poročilo. Pozivljal je vse ss. delegate, da se razvijajo le stvarne debate, ako hočemo na tej glavni skupščini priti tudi do stvarnih zaključkov.

V imenu verifikacijskega odbora je poročal sodr. Virant. Navzočih je 10 delegatov, ki zastopajo podružnice: Ljubljana 3, Tržič 2, Maribor 1, Celje 1, Ptuj 1, Poljčane 1, Zbelovo 1. Delegati so: Ljubljana: ss. Erjavec, Dornik in Novak, Maribor-Skuk, Zbelovo-Valand, Poljčane-Jemenšek, Tržič-Purger in Pernuš, Celje-Vodopivec, Ptuj-Kramarič. Osrednji odbor zastopajo ss.: Tokan Ivan, Bradeško, Peterca Andrej, Verbič, Žagar Franc, Virant Anton, Škerjanc Ivan, Bizovičar Anton, Kavčič Tomaž, Petrič Martin, Kolar-Maribor. Delegat ljubljanske podružnice s. Dermestija poda referat o starostnem zavarovanju lesnih delavcev. Gosti: ss. Kopač J. za-

stopnik Delavske zbornice v Ljubljani in s. Al. Čeh zastopnik Strokovne komisije v Mariboru. Skupščini so prisostvovali tudi nekateri sodruzi iz mariborske podružnice.

Sodr. Bradeško je poročal kot tajnik sledeče: Od zadnje skupščine 2. dec. 1924. pa do danes so se razmere v naši zvezi mnogo izpremenile. Takoj po vojni je delavstvo navalilo v masah v strokovne organizacije, nadejajoč se politične zmage in s tem seveda tudi strokovne. Takrat je bilo delavstvo združeno politično in strokovno, naš boj je bil tedaj uspešen in naval kapitala ni imel tiste moči, kakor to danes občuti vse delavstvo vseh strok. Z zakonom o zaščiti države pa je bil prizadejan delavcu zadnji udarec, odvzeta je bila zborovalna svoboda, proglašalo se je vsacega za nevarnega elementa. S tem je vlada in kapitalistična družba dosegla to, da se je delavstvo pričelo cepiti in zgubljati vero v zmago in v svoj razred. Vsled gospodarske krize ter vsled valutnih izprememb pa ni prizadeto samo delavstvo, temveč tudi marsikateri mali obrtnik.

V tej splošni krizi in brezpravnosti so naravno bile prizadete tudi strokovne organizacije. Osrednje društvo lesnih delavcev je bilo, kar lahko trdimo, med vsemi zvezami najbolj prizadeto. V času, ki je domala 50% lesnih delavcev brezposelnih, ni mogla organizacija vršiti onih nalog, kakor bi jih v normalnih razmerah mogla in kakor smo sklenili na zadnji skupščini.

Od onega časa, ko nima več zveza denarnih in drugih obveznosti napram našim sodrugom na jugu, se je pokazala vsestranska potreba, da gojimo še nadalje duhovne stike z našimi bratskimi organizacijami na jugu. Krivda, da nismo organizatorično tesnejše združeni, ni na naši strani, temveč so bile višje in močnejše sile od naše dobre volje in naših skromnih razmer, v katerih živimo.

(Konec prihodnjik.)

Rudarji.

Občni zbor. Na podlagi § 8 Zvezinih pravil je načelstvo Zveze rudarjev Jugoslavije z dne 8. marca tl. sklenilo, da se ima vršiti dne 8. maja tl. v Celju redni občni zbor Z. R. J. z sledečim dnevnim redom: 1. poročilo uprave in nadzorstva; 2. volitev novega odbora in nadzorstva; 3. organizacija, ter ostali rudarski Savezi v državi; 4. socialna politika; 5. tarifna politika; 6. razno. V smislu § 8 odst. 4 Zvezinih pravil, imajo podružnice do 100 članov pravico do 1 delegata a za vsakih nadaljnih 200 članov pa še po 1 delegata poslati na občni zbor. Delegacijske stroške nosijo podružnice same. Podružnice imajo na podlagi § 8 odst. 6 poslati svoje predloge 6 tednov pred vršitvijo občnega zbora na Zvezino upravo. Vse podrobnejše se bo sporočilo podružnicam potom okrožnic.

Vodstvo.

Iz revirjev, tovarn in delavnic.

Jesenice. »Dobro jutro« bi nam rekel kdo, ker se toliko časa nič ne oglasimo. Včasih že pride tako, da je skoro bolje, da molčimo. Vendar pa tudi v strokovni organizaciji Jeseničani še ne spimo tako trdo, kot izgleda iz našega molka. Pust je dobro opravil pri nas, sedaj je pa tudi temu primeren maček; pripomniti je, da ta pust traja že precej časa, da že leta, pa menda ne samo med Jeseničani, med splošnim delavstvom pri nas, osobito pa pustni maček... Nekaj jih je tudi pri nas, ki so šli počivat v senco in pravijo, da nam bo zboljšala položaj kitajska revolucija. No, morda, nekaj bo že vplivala kitajska pojava na naše azijske razmere, toda gotovo je pa, da zavisí ves uspeh od nas samih; tega pa nekaj večnih selilcev pri nas ne more razumeti. Ni pomagati, blagor jim, bomo morali pač počakati, da se sprijaznijo z resnico, da je treba vztrajati in biti stalno organiziran in tudi stalno na delu za zboljšanje delavskega položaja. Sicer smo pa pri volitvah obratnih zaupnikov prav dobro odrezali, osobito v tovarni na Savi.

Dobri in pošteni dohodki

vsakomur in povsod na razpolago:

Brezplačna pojasnila:

FRAN KOS, LJUBLJANA,
Židovska ulica 5

Od 16 obratnih zaupnikov v tovarni na Savi smo jih dobili 12; od 6 na Javorniku naših 5, in na Dobravi vseh 6. Ko bi pri volitvah v oblastno skupščino tako močno odrezali, bi ne hodil v imenu Gorenjcev klerikalec v oblastno skupščino. Pa tega našim gorenjskim kovinarjem ne sme nihče zameriti; niso samo oni tega krivi, tudi železničarji so v tem pogledu neke vrste monopol meščanstva, kakor tudi ostalo delavstvo. V zgodovini proletariata je to nekaj naravnega, da je tako tudi še dandanes. Odgovor na to nam je kratek; vzrok temu je dejstvo, da naše delavstvo še ni razredno opredeljeno, odnosno razredno zavedno. Mnogo jih je sicer, ki pravijo, da so nepomirljivi klasni borci, žal so pa le v besedah, organizirani pa niso. Strokovna organizacija jim je postala brezpomembna, ker ne more več avtomatično servirati procentov; pa vendar teh ni tako mnogo. Največ je takih delavcev, ki nehoti stojijo zakrknjeno nekako ob strani, nekako tako kot otrok, ki je zgubil starše, ki so mu zapustili malo dedščino, pa mu vsled tega še ni takoj treba iti delati, ker še za delo ni sposoben, sam pa ne ve, kaj bi z dedščino — ker jo ne zna upravljati. Tako je, ne pomaga nič zakrivati. Niti Kristus bi ne stopil brez biča med vas, pravi Cankar. Kupna moč našega delavstva je pod psom. Še za hrano skoro ni več, kje so ostale potrebe, ki se jih za stalno ne bode dalo zadrževati. Mnogo delavskih družin je tudi pri nas že popolnoma obubožanih, tovarna pa ima konjunkturo kot še nikoli. Še celo tri martinove peči so obratovalle nekaj tednov. Ker je do sedaj vedno naša organizacija edina skrbela za tukajšnje delavstvo, se čudimo, da se sedaj enkrat klerikalci ne postavijo na noge, da bi se nam kaj približalo, osobito, ker so sedaj tako izraziti predstavniki vse sile v Sloveniji, povrh pa imajo še lastnega ministra za socialno politiko. Pa klerikalci, vodje namreč, so pametni ptički in si mislijo: le pustimo socijem moč obratnih zaupnikov in drugo v tovarni, da jih bomo kazali delavcem: »Glejte, saj nič ne storijo za vas; oblast v deželi in parlamentu, to pa ja, tam se nam pa že izplača. Če bodo ti sociji le kaj preveč resni s svojimi zahtevami, jim bo pa že minister policije prikrajšal peruti. Ta minister je Srbijanc, torej se to zopet njihovega ministra socialne politike ne boče tikalo; saj delavstvo vse rado verjame — se bomo že izgovorili...« Taka in nič drugačna je pesem teh klerikalnih politikarjev in strokovničarjev. Zato se pa za resne delavske stvari oni nikdar ne zavzemajo in vsled tega je jasno kot beli dan, zakaj so celo klerikalci in to mnogi in že vsa leta sem tudi volili naše sodruge za obratne zaupnike. Delavci, zavedajte se, da ni vaš edini in najglavnejši izkoriščevalec akcijska družba te tovarne, temveč da je treba braniti še večje interese delavstva. Zato pa je treba v prvi vrsti postaviti enotno organizacijsko fronto delavstva v tovarni, od kjer boste v stalni borbi za vsakdanje pravice še le spoznali glavno torišče svojega nesramnega očeta Kapitalizma, njegovo mogočno fronto, ki se vije daleč izven tovarne okoli nas. Vzglej tistih, ki smo vedno neizpremenjeni stalno organizirani in tudi dosledno vsem bojem po danih močeh v strokovni organizaciji, vam bodi kažipot, da se vrnete nazaj tja, kamor spadate — v delavsko organizacijo, ki ste jo zapustili!

Ljubljana. (Kako se izrablja delavstvo.) Vsako podjetje skuša do skrajnosti izrabiti delavčevo delovno

Na Vsedelavski zlet v Ljubljani bom pa res prišel!

silo. In to na razne načine: ali postavijo na vsakih par delavcev enega priganjača ali pa uvedejo razne akordne sisteme. Zadnjega se najraje poslužujejo. Čemu plačati poleg delavca še po enega priganjača, ako je mogoče napraviti ceneje. Delo od kosa je vsemu delavskemu svetu dobro poznano. Po tem sistemu se delavec samega sebe sili s podvojeno močjo. Posledice takega pretiranega izrabljanja pri delu so strašne. Isto tako se uporablja premijski sistem, zlasti v tekstilni industriji. Po tem sistemu ima delavec dnevno zelo majhno, njegov večji zaslužek je v zvezi s premijo, to pa samo tedaj, ako je izvršil odkazano mu delo v določenem času. Tudi ta sistem plačila, odnosno dela, je za delavčevu zdravje radi prenapora v vedni nevarnosti. Vsi taki in slični priganjaški sistemi zelo vplivajo na celokupni delavski pokret. Pretiranost pa najsibode kjerkoli, zlasti pa pri delu ubije delavca telesno in duševno. Delavec postane apatičen ter nepristopen za kakršnokoli skupno samopomoč. Vsled tega se morajo razredne strokovne organizacije boriti proti takim sistemom akordnega dela in plačila. Poleg gori navedenih sistemov se po nekaterih tovarnah prakticira še en sistem in sicer: Odkaze se skupini eno delo, ter se reče: to delo morate izvršiti tekom osem ur, — ako boste pa pridni, tedaj lahko izvršite to preje in greste tudi preje domov. Delavci razmišljajo o tej ponudbi in pravijo: res je, kaj se hočemo zadržati celih osem ur pri tem delu, ako lahko izvršimo in gremo prej iz dela. Ko pridejo od tega krivega zaključka, se vržejo na delo kot znoreli in odhajajo od dela po eno do dve uri preje kot drugi delavci in pravijo: Res, mi smo se res do dobrega nadelali, za to pa tudi gremo mnogo preje od dela, kakor drugi delavci, v tem času pa si lahko doma ali pa kje drugje še kaj naredim ali zaslužim. Delavci so s tem zadovoljni, delodajalci tudi. Kdo je v tem slučaju prevaran? Nekega dne pride delovodja ali kdo drugi in pravi: »Poslušajte, ljudje božji, od jutri naprej bo to delo opravljalo samo 10 mož, mesto prejšnjih 16, vi ste doslej delali dnevno samo 6 ur, plačo pa ste dobili isto kakor da bi delali 8 ur. Ker nam vedno predbacivate, da smo buržuji in zakrknjeni sovražniki vsega, kar je delavskega. Zakon predvideva osemurno delo za vse obrate, ali delate po osem ur, ali pa se vam zmanjša plača. V takem položaju se navadno delavec zadovolji s redukcijo plače.

Naloga organizacije kakor delavstva je, da se odločno in vztrajno bori proti vsem takim mahinacijam, izrabljanjem in izkoriščevanjem delavstva po akordnem delu. Zavedaj se, da si delavec ter se druží s sebi enakimi! Ptuj. Nekaj časa smo mislili, da se bodo razmere v tukajšnji tovarni »Petovia« ublažile in umirile, pa ni res. Nazadnje bi še vse prenesli, toda v novejšem času se je začel repenčiti nek narodnjak in orjunač, ki je sedaj menda celo predsednik nar. strok. zveze. Ta človek hoče vedeti vse najboljše ne le pri delavcih, ampak tudi v tovarni. Delavstvo sili, naj pristopi v njegovo »veliko« zvezo, ki sedaj šteje cela dva ali tri člane, češ

potem bo on že tovarni lahko pokazal, kako se mora z delavstvom postopati. Tako je na eni strani hujšak med delavstvom, na drugi strani pa je v zvezi z vodilnimi krogi tovarne. Še med delom ne da miru. Delavski zaupniki so se pritoževali že v pisarni in povedali, da ima delavstvo tovarne tega človeka že dovolj v želodcu in naj se napravi red. Priporočamo temu gospodu, da svojo doktorsko vseznost kje drugje otresa, ne pa v tovarni nad delavstvom, ki ga ne mara. Ako hoče kje provocirati, naj provocira doma v svoji sobi.

Ruše. Občni zbor podruž. Splošne delavske zveze Jugoslavije se je vršil 13. tm. z običajnim dnevnim redom: 1. poročilo predsednika, tajnika in blagajnika; 2. debata; 3. volitev novega odbora; 4. razno. Brzjavno smo bili obveščeni, da nas pri tej priliki obišče centralni tajnik s. Beker, katerega pa vendar iz neznanih razlogov ni bilo. Občni zbor se je vseeno vršil pri polnoštevilni udeležbi članov. Po izvolitvi predsednika in zapisničarja je podal stari odbor zadovoljivo poročilo. Centralnega tajnika nam je nadomestil naš s. Magdič. Izgovarjajoč se na nepripravljenost nam je vendar v pol urnem temperamentnem govoru orisal pomen razrednih strokovnih organizacij in njih bodoče naloge. Burno pozdravljen od vseh navzočih je končal ter priporočal, da naj se organiziramo v enotno fronto za naš vsakdanji kruh in koalicijsko pravo strokovnih organizacij. V debato se je priglasilo še več sodrugov, vendar ni niti eden grajal bivšega odbora (kakor je to bilo navadno). Staremu odboru je bil dan absolutorij soglasno. Nato se je izvolil nov odbor in je bil ponovno izvoljen za predsednika s. Vigec B., za podpredsednika s. Adamič H., za tajnika s. Golob F., za namestnika s. Handl J., v kontrolo ss. Rauš F., Mlinarič H. Odbor ss. Firšt Š. in Kreuh A. Članstvo se je z zadovoljstvom razšlo med petjem internacionalne našega vrlega pevskega odka »Svobode«. — Iv. Strnad.

Ljubljana. Občni zbor podružnice Osrednjega društva lesnih delavcev v Ljubljani se je vršil dne 6. marca tl. v salonu hotela »Lloyd«, katerega se je udeležilo prav lepo število ljubljanskih mizarjev. Sodrugi predsednik Erjavac je otvoril občni zbor ter nato takoj podal kratko predsedniško poročilo. Naglašal je: v času svojega predsedovanja sem vodil organizacijo po pravi poti, tako pa tudi s ponosom apeliram, da tudi bodoči odbor vodi tako naprej. Poudarjam pa tudi, da organizacija ni tako procvitala, kot bi morala, ter graja zaupnike in zaupniški zbor, kateri ni delal tako, kot bi moral. Apelira na sodruge, da se bolj poprimejo organizacije, ker to nam je moč in odporna sila proti podjetnikom. Tajniško poročilo je podal sodr. Bricej. Rednih sej je bilo 12, izredni seji sta bili 2, shodi 3, veselice 2. Vršila se je Silvestrova veselica. Umrla sta v letu 1926. dva sodruga. Tajniško poročilo je bilo soglasno sprejeto. Blagajniško poročilo je podal sodr. Virant Anton. Podal tudi izkaz Silvestrove veselice, katere je povoljno uspela. Poročilo kontrole je podal s. Petrič, da je našel vse vedno v redu. Predlaga torej staremu odboru absolutorij. V svrhu

izvolitve novega odbora je bila izvoljena komisija, katere je sestavila sledečo listo: Predsednik Zupan Jože, podpredsednik Gregorič Josip, tajnik Kernjak Franc, blagajnik Virant Anton, namestnik Vrhovc Franc, odborniki Prek Miha, Hafner Ciril, Južina Franc, Česenj Franc. Namestniki: Burjak Ivan, Grebenc Stanko, Brolih Anton, Koprivc Jakob. Kontrola: Šlosar Stefan, Osterman Jakob, Škerjanc Ivan; namestniki: Intihar Andrej, Naglič. Novo izvoljeni predsednik prevzame svoje mesto, zahvali se za zaupanje ter apelira na članstvo, da ga vsestransko podpira ter s tem nadaljuje nadaljne točke dnevnega reda. III. Sodr. Novak poroča obširno o skupščini, katere se je vršila v Mariboru. Na dnevnem redu so bila vsa pereča vprašanja, bilo je mnogo razmotrivanja in končno tudi sporazumljenje. Omenja, da se mariborski sodrugi zelo zanimajo za strokovno organizacijo. Sodr. Dermatič poroča, da je skupščina vzela na znanje starostno zavarovanje ter dala nalog podružnicam, da prediskutirajo ter po 6 mesecih sklicani plenum uvidi, kako bi bilo najpraktičnejše in izvedljivo. Nadalje poroča sodr. Tokan o mezdni politiki, katero vodijo sedaj podjetniki, kateri delajo profite na račun izmozganega proletarijata. Zato opozarja članstvo, da se bolj tesno oprime strokovne organizacije. Članstvu tudi natančno razloži način izdaja podpore, kako in kdaj je vsak član upravičen do vsake redne podpore. Navaja, da je tudi D. Z. votirala znesek za brezposelne delavce, in to le organiziranim delavcem. Omenja, kako važno je starostno zavarovanje, in pravi, da je že D. Z. sklepala o tem, kako uvesti to, vendar ovirajo velike težkoče, in za enkrat vprašanje še ni rešeno. Sodr. Sedej je poročal, kakšno stališče je zavzela Delavska zbornica in kakšne zahteve je stavila novi vladi. V daljšem govoru je obrazložil, kakšna so ta vprašanja na ministrstvo za socialno politiko. Tudi on priporoča uvedbo starostnega zavarovanja, ker od vlade ga do zdaj še ni pričakovati. Priporoča sodrugom izdano poročilo Delavske zbornice. V nadzorstveni odbor Vsedelavskega zleta dne 5. in 6. junija v Ljubljani sta bila izvoljena sodr. Zupan Breskvar. Na koncu je poročal še sodr. Brađesko o intervenciji pri tvrdki Rojina. Dobro uspeli občni zbor se je zaključil ob 12. uri.

Dne 27. marca tl. se vrši redni mesečni shod podružnice ljubljanskih mizarjev ob 9. uri dopoldne v hotelu »Lloyd« na Sv. Petra cesti. Na tem shodu se bo razpravljalo o točkah, katere niso prišle na občnem zboru v pretres. Zato pozivljamo vse ljubljanske mizarje, da se tudi shoda zopet udeležijo v polnem številu. — Odbor.

Ljubljana. (Krojaškim mojstricam v Ljubljani!) V meščanskih časopisih med 11. in 12. t. m. smo čili

tale vest o jako uspeli preizkušnji vajenk-šivilji. Članice komisije so bile med drugimi tudi gg. mojstrice Šarčeva in Palme, kar je v redu. Za pomočnice pa je bila navzoča gđ. Bitenčeva. Katere pomočnice pa so pooblastile in izvolile njo, da jih zastopa? Nobena! Gdč. Šarčeva, pri kateri je imenovana zaposlena, jo vzame s seboj, da dela štimungo za mojstrice. Zato se čita, toliko in toliko jih je napravilo s prav dobrim uspehom. Gg. mojstrice se namreč bojijo, da bi pravilno od pomočnic izvoljene članice preizkuševalne komisije preveč natančno ne pregledovale izloženih kosov in se mogoče izrazile za kvalifikacijo s prav dobrim uspehom. S tem bi bila čast mojstric tangirana in to ne sme biti. Mislim pa, da vajenke, katere po tri leta dan za dnem letajo iz trgovine v trgovino po razne malenkosti, snažijo privatna stanovanja, čevlje celi rodbini, sorodnikom in prijateljem, se ne morejo izučiti s prav dobrim uspehom. Ko pa pridejo vajenke od preizkušnje s prav dobro kvalificiranim izpričevalom k svojim mojstricam ter zahtevajo temu primerno plačo, jih pa iste nahrlijo, da nič ne znajo, da bi se morale še najmanj eno leto učiti. Plačajo jim pa po 8 do 10 Din dnevno; če pa nočejo, pa lahko gredo s trebuhom za kruhom. Torej šivilja, katere se mora učiti tri leta in je prav dobro kvalificirana, ima po učni dobi 8 do 10 Din dnevno. Zato pozivljamo gge. mojstrice, če vajenke ob koncu učne dobe kvalificirate s prav dobro, jim temu primerno tudi prav dobro plačajte! — Šivilja-pomočnica.

Vsakdo se mora boriti za eksistenco, in ta boj ni lahek. Ali je čudno, če omaga oče, mati? V najlepši dobi, ko so otroci še nepreiskrbljeni, že prihaja strahotna starost, ker ni zdravja. Kje so vzroki? Ali ste se že kdaj vprašali? Ali si s čim izpodkopavam zdravje? Ali se zavedate, da jemljete, četudi po malem, strupe, ki grizejo na Vašem zdravju? Čisto »nedolžna« kava Vam že poganja srce in draži, t. j. ubija živce. In še ne prenehate? Če pijete mesto prave kave žiko, se boste čudili ugodnim posledicam. Prepričali se boste, da ni mogoče doseči zdravja naenkrat, temveč da je treba graditi v malem.

Listnica uredništva:

Državno pravdnštvo v Ljubljani nam je sporočilo, da mora po novem tiskovnem zakonu urednik kot izdajatelj stanovati tam, kjer se list tiska. Zato je Strokovna komisija in njen uredniški odbor določila za odgovornega urednika in izdajatelja s. Ošlaka iz Maribora. Glavni član uredništva, ki odgovarja Strokovni komisiji, ostane še vedno s. Štukelj. Organizacije in dopisniki naj naslovijo vse dopise samo na dosednji naslov: Gradišče 2, Ljubljana.

Podlistek »Rudar in ravnatelj« smo morali preložiti na prihodnjo številko vsled preobilice gradiva.

Sodrugi!

Zahtevajte po vseh
brivnicah, kavarnah,
gostlinah »Delavca«!
»Delavec« naj ne
manjka v nobenem
javnem lokalu! —

Priporočamo testenine

ki so najboljše.

FILIP ŠIBENIK

Adria pražek
za pecivo, vanilin sladkor
najbolji!

KJE SE NAJBOLJŠE KUPI,
JE BREZ DVOMA ZNANO
»PRI NIZKI CENI«
IGN. ŽARGI, LJUBLJANA,
Sv. Petra cesta 3

Ustanovljeno 1852.

TEOD. KORN
Ljubljana,
Poljanska cesta št. 8.

Krovstvo, kleparstvo, inštalacija
vodovodov in kurjava. Pločevinasta embalaža in litografija.

L. MIKUŠ

LJUBLJANA,
MESTNI TRG ŠTEV. 15.
DEŽNIKI.

Na malo! Na veliko!
Ustanovljeno 1839.

»KVERTA«

družba z o. z.

Tvornica kuvert in konfenkija
papirja. — Specijalna izdelava
prozornih kuvert z okenci
LJUBLJANA — VOŽARSKI
POT 1. KARLOVSKA C. 2

Jos. Olup, Ljubljana

Starl trg 1 in 2

priporoča svojo trgovino z
manufakturnim blagom in moškimi
oblekami domačega izdelka po
najnižjih cenah. Tudi obleke
po naročilu se najhitreje in
najceneje izvršujejo.

Vsakovrstne krtače in čopiči na drobno in veliko

ANTON ŠIMENC - LJUBLJANA

Trgovina Resljeva št. 2 - Izdelovanje Gosposka ul. 10.

Delavci znaten popust.

I. NEŠKUDLA, LJUBLJANA

Sv. Petra cesta 25

Tvornica društvenih zastav, trakov in pripadnosti ter atelje
za umetniško vezenje, izvršuje v to stroko spadajoča naročila najvestneje in pod najugodnejšimi pogoji. — P. n. dru.
štvom so proračuni, vzorci itd. franco in gratis na razpolago.

A. JANEŽIČ, LJUBLJANA

FLORIJANSKA ULICA ŠT. 14

knjigoveznica, industrija šolskih zvezkov in trgovskih knjig

5. junija grem v Ljubljano!

V imenu Strokovne komisije kot oblastnega odbora Z. D. S. Z. J. izdaja in urejuje ter za tiskarno odgovarja Josip Ošlak v Mariboru. Tisk Ljudske tiskarne v Mariboru.